

פרשת ואתחנן | ה'תשפ"ה

אסור לקרוא בשעת התפלה | נא לשמור על קדושת הגליון

פניני עיני חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכולת ע"ן חאג' - אגודת ציון

לרפואת כל חולי עם ישראל ולרפואת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

פרשת ואתחנן - כבוד הורים

"כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ... לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יְמֶיךָ" (דברים ה', ט"ו)

מנכסיהם בעניות גדולה ולא היתה להם הצלחה, ופגעו בהם חולאים רבים וחלק לא זכו לבנים ויצאו מן העולם הזה בפח נפש בר מין, ואם תראה בני-אדם שהקלו במצוות כיבוד הורים והשחיתו דרכם ואעפ"כ הם שקטים ושאננים ולא לקו ביסורים ובעניות, דע לך בנאמנות גמורה לסוף ימיו לא יצא נקי מהעונשים והיסורים הבאים עליו, ואם לא ייסרוהו בעולם הזה יהיה עונשם כפל כפליים לעולם הבא."

הגר"ח קניבסקי (בס' ארחות יושר) כתב: "יש הרבה עוונות ומצוות שחשבון ופירעון שלהם נדחה לעולם הבא, אך כיבוד אב ואם, הוא מהדברים שאינם סובלים דיחוי, הקב"ה משלם עליהם כאן בעולם הזה."

הכרתי בירושלים אברך תלמיד חכם שלא דיבר עם אביו שנים (אבא שלו היה מגיע לשיעורים שלי בבית הכנסת היזדים. האבא היה בצער גדול מזה). האברך הזה ל"ע מצא את מותו במקווה ולא הגיע לגיל חמישים.

על הפסוק "לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יְמֶיךָ" (דברים ה', ט"ו) - רש"י הקדוש פירש - אחרת ימיו מתקצרים!

מין ה'חזון איש' (מעשה איש ח"ד עמוד קצ"ח) מעיד על עצמו: "לכל מדרגה שהגעתי וכל מידה נכונה שיש בי, הכל בזכות מצוות כיבוד הורים".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

אדם שרוצה חיים טובים ומאושרים עליו לדעת שיש הבטחה מפורשת מאת הקב"ה. בפרשה שלנו אנחנו קוראים: "כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כְּאֲשֶׁר צֻוְּהָ ה' אֱלֹהֶיךָ, לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יְמֶיךָ וְלְמַעַן יִיטֵב לָךְ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ" (דברים ה', ט"ו).

אנשים עושים השתדלויות רבות כדי להאריך ימים. הם דואגים לאוכל בריא, עושים כושר וכו'. אין ספק שזה גם חשוב אבל התורה הקדושה מבטיחה לך אריכות ימים. כמה שאנחנו רוצים חיים טובים-הבטחה תלויה בכיבוד הורים.

האברבנאל מבאר - "למען ייטב לך" - כשאתה תתבגר - גם הילדים שלך יכבדו אותך.

במדרש תלפיות (ענף כיבוד או"א) כתב: "המכבד את אביו ואימו, הקב"ה נותן לו בנים שיכבדו אותו".

המכבד את הוריו זוכה לבנים גדולי הדור - כך בעל 'מנורת המאור' הבטיח הבטחה יקרת ערך מבוקשת ונכספת עד כלות הנפש.

הגר"ח פלאג' (ס' תוכחת חיים פ' תולדות) כתב: "אבותינו סיפרו לנו וגם ראינו בעינינו, הרבה אנשים שהם מכבדים את הוריהם כראוי וזכו לכבוד גדול, ועושר ובנים ואריכות ימים ושנים. וכל מי שלא נהג כשורה לכבד את הוריו כראוי, צרות רבות סובבוהו, ולא יצאו מן העולם עד שירדו

העלון מוקדש להצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
רוחן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.ש. כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר חונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר
עמית בת טובה יוסף בן רוחמה
נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט
אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית
מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה
שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית
אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי
שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו חזרי בן ימנה
אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל
דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניצרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניצרי בת פרח- בריאות ואריכות ימים
מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה
סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה
אורן בן אסתר דינה בת מזל
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה
ענית בת רחל ברכה בנימין בן יקוט
רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
רונית בת סבריה קסנש בת דגטו
יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
זהבה בת שושנה רייזל

09/08/2025

ט"ו אב תשפ"ה

פרשת ואתחנן

הפטרה: "נחמו נחמו" - ישעיה מ'

ר"ת	יציאה	כניסה	י"ם
20:57	20:05	18:54	
20:54	20:03	19:12	ת"א
20:57	20:06	19:15	חיפה
20:54	20:04	19:13	ב"ש

העלון מוקדש לעילוי נשמת

משה בן גורג'יה

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מרים בת שרה ע"ה

רפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר

וליד אלחנן רפאל בן איריס וליד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה

לאליהו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי

שואל ומשיב בהלכה - בשר וחלב - חלק י"ב

ההלכות מוקדשות לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

ממתי מונים שש שעות מארוחה בשרית?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':
שעות אלו מונים מזמן סיום אכילת הבשר ממש, ואין צריך להחמיר ולמנות מסיום הסעודה. **מקורות:** דגול מרבבה על הש"ך (סימן פט סק"ג), דרכי תשובה (אות ד), כף החיים (סק"ט). כן העלה הגר"ש וואזנר בקובץ מבית לוי ח"ט (עמוד כב). בספר ערוך השולחן (ס"ד) כתב להחמיר ולמנות מזמן סיום הסעודה הבשרית.

יש אומרים, מלבד המתנה של שש שעות מאכילת הבשר, צריך לפנות את השולחן שאכל עליו בשר ולברך ברכת המזון. **מקורות:** ש"ך (סימן פט סק"ה), ט"ז (שם סק"ב), בן איש חי (ש"ב שלח לך אות י).

כאשר יש לאדם ספק, אם עברו שש שעות שלמות מסוף זמן אכילת הבשר ואין לו איך לברר, יש מקילים לאכול חלבי. **מקורות:** דרכי תשובה (סימן פט אות ה) בשם דברי שאול ויוסף דעת (שם) דלא שייך הכא איתחזק איסורא, כיון שהטעם הולך ונקלש מעט מעט, ואתרע החזקה הראשונה. עוד הביא דברי הצ"ח (פסחים ט ע"ב) מובא בפתחי תשובה (יו"ד סימן קב סק"ו) דלא אמרינן דבר שיש לו מתירין בדבר שיש לו שימוש תדיר, מכיוון שלשימוש של עכשיו אין היתר, וה"נ לא חשיב דשיל"מ, דהא יכול לאכול גבינה גם עכשיו וגם אח"כ ואין היתר לאכילה של עכשיו. ע"ע בשו"ת שבט הקהתי ח"א (סימן ריח). ע"ע בספר בדי השולחן (שם אות ט). ע"ע להרב משנה שכיר (יו"ד סימן סח) שדיבר בזה. שוב הראוני בספר ילקוט יוסף ח"ג (עמוד שפז) להקל בזה מטעם ספק ספיקא, שמא עברו שש שעות ושמה הלכה כמו הסוברים שאין צריך להמתין שש שעות. ולא הוי כדבר שיש לו מתירין, כי כעת רוצה לאכול ולא לאחר זמן. ועוד, רבו הפוסקים דאמרינן ספק ספיקא אף בדבר שיש לו מתירין. אף שהיתה כאן אכילה ודאית של בשר וא"כ איתחזק איסורא, כתב בשו"ת יביע אומר ח"ב (יו"ד סימן ט אות י) דספק דרבנן לקולא אף היכא דאיתחזק איסורא, יש להקל. ע"ש. ע"ע בשו"ת דברי בניו חט"ו (סימן כא). מ"ש ואין לו איך לברר, מכיוון שבאופן שאפשר לברר את הספק בקלות, לא אומרים ספק דרבנן לקולא. כמ"ש בש"ך ובפרי מגדים (יו"ד סימן קי ס"ק טו), ובשער הציון (סימן רנב ס"ק ט). בפרט לדעת הרמ"א שהמתנה של שש שעות אינו איסור דרבנן גמור אלא מנהג שהתקבל באופן מוחלט, ממילא אפשר שאין לדון הספק בו כספק איסור דרבנן. ובקונטרס שולחן ערוך כהלכה- וייל (עמוד יג) הביא משמיה דהגר"ש אלישיב זצ"ל להקל. ובספר בדי השולחן (סימן פט ס"א ביאורים ד"ה שש) כתב דהמיקל לא הפסיד.

יש מחמירים עד שיצא הספק מליבו. **מקורות:** לדעת מרן השו"ע שהמתנה שש שעות הוא איסור דרבנן, לכאורה יש להחמיר בספק שש שעות, מכיוון שהוא ספק דרבנן בדבר דאיתחזק איסורא שיש להחמיר בו. כמבאר בש"ך (יו"ד סימן קי כללי הספיקות אות כ), בחוות דעת (שם סק"כ) ובשער המלך (מקוואות כלל א). כן פסק המשנה ברורה (סימן עו ס"ק כה). כן הביא הרב יד יהודה (סימן פט סק"א) בתחילת דבריו להחמיר בזה ושאל להקל מטעם ספק דרבנן לקולא, כיון דהוי דבר שיש לו מתירין ובזה אין אומרים ספק דרבנן לקולא. ע"ע בספר מעדני השולחן (שם אות ג). והמיקל לא הפסיד.

בזכות מה מתעשרים?

רבי דוד לייב סיפר: שמעתי פעם שיהודי ניגש לאדמו"ר הרב חיים מאיר הגר מויז'ניץ זיע"א (ה'אמרי חיים) וביקש ממנו ברכה לעשירות תוך כדי שהוא מנמק את בקשתו ואומר לרבי: "הלא פלוני העשיר (המפורסם בויז'ניץ) זכה לעשירות בזכות ברכתו של הרבי". מרן ה'אמרי חיים' השיב: "דע לך כי פלוני זכה לעשירות בגלל מצוות כיבוד אב ואם". רבי דוד לייב ביאר את דברי הרבי: אביו של אותו יהודי עשיר עבד לפרנסתו במלאכה שאינה לפי כבודו, אבל הוא לא רצה להתפטר למרות שמעסיקו נתנו לו משכורת פעוטה.

בנו שהיה אז איש אמיד (אבל עדיין לא עשיר) היה נותן כסף רב לאחראים כדי שבסוף החודש יתנו לאביו משכורת מכובדת כביכול שזה מגיע לו בגין עבודתו. בנוסף, מכיוון שאותו יהודי היה גר בסמוך לבית הוריו, לאחר פטירת אביו, למרות שכבר התחיל להתעשר, הוא נשאר לגור ממש ליד אימו בדירה עלובה כדי לכבד ולסעוד אותה שנים ארוכות. רק לאחר שנפטרה הרשה לעצמו לעבור לוויילה מפוארת כראוי לעושרו ויכולתו.

מדוע נחשבים את העיניים עם כף היד בעת קריאת שמע ופזאף?

שמע ופזאף ה' אלקינו ה' אלה

סה"כ 1124

13 26 108 26 541 410

לפת אמה קמחא אצבע פאה

סה"כ 1124

63 163 245 46 607

מנויים

לקבלת העלון חנם ב-email
מידי שבוע, שלח את כתובתך
PnineEH@gmail.com

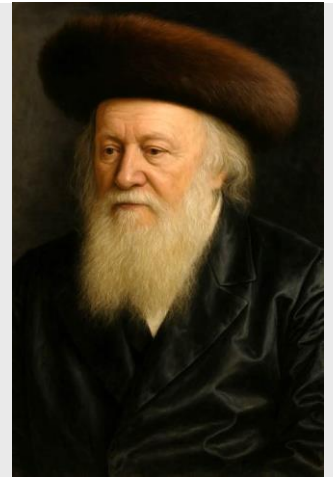
הקדשת העלון

נתן להקדיש את העלון לעילוי נשמת, לרפואה שלמה, להצלחה, זוג הגון,
חזרה בתשובה וכו' - נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084
כתבת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבשם 26 א ת.ד. 83375 מבשרת ציון. מקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו חיים
פנחס בטל" 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הגאון הרב חנוך דב העניך הניך פדווא זצ"ל- נולד ב-כ' מנחם אב ה'תרס"ח (1908) בבוסק שבגליציה (כיום אוקראינה). נקרא על שם סביו, האדמו"ר רבי חנוך דב העניך מאיר מאלסק. כשהיה בן חמש פרצה מלחמת העולם הראשונה ומשפחתו היגרה לווינה, שם התחנך בת"ת בחצר הקודש של הרה"ק מהר"י מהוסיאטין זצוק"ל. כבר אז בלט על חבריו בני גילו בהתמדתו. עד מהרה נכנס ללמוד בישיבת 'הר המוריה'. בהמשך למד אצל הרב חיים פינטר מבוקאווסק. באותם הזמנים רבנים בעלי שם עברו לוינה ורבינו זכה לראות אותם וגם ללמוד מהם. למד בישיבות צעהלים ומטרסדורף. לאחר מכן למד בשטיבל של חסידי בעלזא בקרקוב. נסמך להוראה מהרב שמואל פירר אב בית דין קרוסנו. שימש כרב בית המדרש 'שומרי הדת' בווינה. לאחר נישואיו המשיך לשקוד על דלתי תורה וכבר אז כיהן כרב ומו"צ בעיר וינה.

בזמן שהגרמנים סיפחו את אוסטריה הם אסרו את רבינו והוא ישב בבית הסוהר כשנה עד ששוחרר בהשתדלות העסקנים בתנאי שיברח מיד מהמדינה. כך רבינו עם משפחתו הגיעו לארץ ישראל והתיישבו בירושלים כשהם חסרי כל. התמנה למו"ץ בעדה החרדית ולרב בשכונות בתי ראנד, בתי ברוידא ושכונת 'כנסת ישראל'. היה חסיד בעלזא. האדמו"ר רבי אהרן רוקח מבעלזא כיבד את רבינו ושלח אליו שאלות בהלכה. כשיסד הרב מטשעבין את ישיבת 'כוכב מיעקב' בירושלים, הוא קרא לרבינו לכהן כראש ישיבה. בצוק העתים במלחמת העולם השנייה החליף את שם משפחתו למשפחת אמו. בשנת ה'תשט"ו (1955) מונה לאב בית דין התאחדות קהילות החרדים בלונדון, תפקיד אותו מילא עד יומו האחרון. שמו התפרסם בידיעותיו וגדלותו. מכל קצות הארץ שלחו אליו את ספיקותיהם בהלכה. היה נח לכל. ביתו היה פתוח לרווחה. ענוותן מופלא. נפטר ב-ט"ו אב ה'תשס"ס (2000) בלונדון. חי כ-92 שנים. ארונו הועלה לירושלים והוא נקבר בהר-המנוחות בירושלים.

אביו: ר' אליעזר זאב טויבר (חסיד בעלזא ואלסק). **אימו:** מרת טויבא (בת ר' שמואל יוסף פדווא). **נשותיו:** מרת חנה גיטל (זיווג ראשון- בת ר' נפתלי גוטסמן, הגבאי של האדמו"ר רבי ישכר דב רוקח מבעלזא), מרת יהודית (זיווג שני- נכדת הרב הגאון יוסף חיים זוננפלד).

מילדיו: מרת בריינא מאשא (נישאה לר' שלום פרידמן, דיין בהתאחדות קהילות החרדים בלונדון), ר' יהושע העשיל (דיין ומו"ץ במנצ'סטר). **מרבתי:** הגאונים רבי נפתלי צבי שמרלר, הרב אברהם מנחם הלוי שטיינברג, הרב מאיר אריע, הרב חיים פינטר מבוקאווסק, הרב שמואל פירר, הרב יוסף צבי דושינסקי, הרב דב בעריש וידנפלד (רבינו היה תלמידו המובהק), הרב שמשון אהרן פולונסקי. **מתלמידיו:** הגאון הרב אברהם יונה שוורץ מווינה. **מספריו:** ישו"ת חשב האפוד- שלושה חלקים.

הסופר ר' טוביה פריינד סיפר מעשה ששמע מפיו של גאב"ד לונדון, הגאון רבי אפרים פדווא ונאמן ביתו הרה"ח רבי אהרן ראנד, אשר זכה לשמש בקודש גם אצל אביו הגאב"ד הגאון רבי חנוך העניך פדווא זצוק"ל: היה יהודי שהיה ממקורביו של הגאב"ד רבי חנוך העניך זצ"ל שהתגורר בדירה נאה ומכובדת. בסמוך לדירתו גרה אלמנה שבורת לב וקשת רוח, שכמעט ולא היו לה קרובים וכך ישבה בביתה לבדה, גלמודה ושבורה.

רעייתו של היהודי הרבתה להתעניין בשלומה של האלמנה. היא חיצקה את רוחה ואימצה את נפשה. בעת שבעלה הלך לכולל בשעות אחר הצהריים היא הקפידה לבקר אותה כל יום. בנוסף ביקרה אותה בלילי שבת ועוד. דא עקא, אותו יהודי ונוות ביתו לא זכו לזרע של קיימא. כבר עברו חמש שנים מחתונתם. הם דרשו ברופאים אך הללו לא מצאו סיבה רפואית לכך.

באחת הפעמים שאשתו ביקרה בביתה של השכנה, האלמנה סיפרה לה כמשיחה לפי תומה שהיא מאוד שמחה שהיא באה לבקר אותה, והדבר הרי מתאפשר בגלל שאין לה ילדים ולכן יש לה זמן רב פנוי. "אני מתפללת שלוש פעמים ביום שמצב זה ימשך עוד ועוד", האלמנה אמרה. האישה שמעה את הדברים והוכתה בתדהמה נוראה, היא באה הביתה בוכיה ולבעלה סיפרה את אשר שמעו אוזניה. "מי יודע, אולי זאת הסיבה שעדיין לא נושענו? אולי התפילות האלו של האלמנה הן המונעות מאתנו פרי בטן?".

הבעל תהה כששמע שאשתו רוצה לעבור דירה מסיבה זאת. אשתו לא ויתרה ולבסוף הוא הלך לרבינו כדי לשאול אותו מה לעשות. כשרבינו שמע את השאלה הוא השיב בנחרצות: "הקב"ה שומע תפילות אלמנות, בוודאי שאתה חייב לעבור משם דירה ויפה שעה אחת קודם". כשראה שהאברך מהסס ומנסה למצוא צידוקים לכך שהוא לא צריך למכור את הדירה הגאב"ד לונדון ציווה עליו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים: "גש מיד למתווך ותחזור אלי עוד היום עם בשורה שמצאת דירה אחרת. היום! אל תדחה את זה אפילו ביום אחד!".

שעות אחדות לאחר מכן האברך הגיע והודיע לרבו שעשה כאשר ציווה אותו. הרב בירכו בחום ואהבה: "יהי רצון שתפקד בישועה בקרוב, ותזכה לראות בנים ובני בנים, משנה מקום משנה מזל". כעבור שנה מעת שעברו לדירה חדשה נושעו בזרע של קיימא.

הרב פריינד מספר: "כששמעתי את הסיפור מפיו של גאב"ד לונדון, אמרתי לו שזה הרי ממש 'מופת' של אביו זצ"ל". הרב השיב לי: "המתן קמעא ואספר לך מה הוא המופת האמיתי בסיפור הזה... ההמשך של הסיפור הוא שמאז אותו יום אבי מורי לקח את אותה אלמנה תחת חסותו במקום המשפחה שעברה דירה. הוא היה שולח את נוות ביתו, הלא היא אמי מורתי, שתפקוד את האלמנה בתמידות ותדאג לכל מחסורה כדי שחלילה לא יהיה קטרוג". (מעובד מתוך 'לקראת שבת')

פניני עין חמד | פרשת ואתחנן | ט"ו אב ה'תשפ"ה | גיליון 1067